

Educació inclusiva

El dret de l'alumne amb necessitats educatives especials a gaudir de les mateixes oportunitats educatives que qualsevol altre alumne està establert per la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, en l'article 2, que estableix la inclusió escolar com a principi rector del nostre sistema educatiu, i en l'article 81, que fixa l'escola inclusiva com a base per a l'atenció de tots els alumnes.

Així mateix, la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat estableix en l'article 7 que "els Estats membres han de prendre totes les mesures per assegurar el ple gaudi dels infants amb discapacitats de tots els drets humans i les llibertats fonamentals en condicions d'igualtat amb els altres infants"; i l'article 24 disposa que "les persones amb discapacitats no siguin excloses del sistema general d'educació per raons de discapacitat, que tinguin accés a l'escola primària i secundària en règim d'inclusió, qualitat i gratuïtat en condicions d'igualtat amb la resta d'infants de la seva comunitat, i que les persones amb discapacitats rebin el suport necessari dins del sistema educatiu general per facilitar la seva educació efectiva".

La dotació de professionals de suport dels centres és insuficient

El Síndic observa que, si bé en els darrers temps l'Administració havia anat incrementant la inversió en els mitjans necessaris per assolir l'objectiu de l'escolarització inclusiva, les queixes rebudes posen de manifest disfuncions relacionades amb la insuficient disponibilitat de recursos per atendre els alumnes amb necessitats educatives especials (NEE) o amb discapacitat.

A partir de les diverses queixes rebudes, es constata que la dotació de professionals de suport dels centres no sempre està en consonància amb les necessitats d'atenció dels alumnes, i que l'assignació de professionals de suport als alumnes no sempre té en compte la valoració i les recomanacions dels equips d'assessorament pedagògic (EAP) o d'altres serveis educatius i de salut.

En el context actual s'observa que hi ha centres que, tot i que ha augmentat el nombre d'alumnes amb necessitats educatives especials, han patit una reducció d'hores de vetllador, de tècnics d'educació especial o d'intervenció de l'EAP en relació amb el curs anterior.

Respecte dels vetlladors, el Departament exposa que l'assignació d'hores a cada centre depèn de les sol·licituds rebudes cada curs i de la disponibilitat d'hores, que són limitades i no necessàriament estan condicionades al nombre de sol·licituds existents. Assenyala que cal optimitzar les hores de vetllador disponibles i fer-ne una distribució cada cop més ajustada, i entén que el valor que els mestres i les famílies atorguen als recursos de suport educatiu és probablement superior al que realment té en el desenvolupament personal i social d'aquests alumnes.

La contenció de la despesa no ha d'afectar el dret a la inclusió escolar en igualtat d'oportunitats

El Síndic considera que condicionar les hores assignades de professionals de suport als centres a un nombre d'hores limitat provoca que algunes necessitats educatives especials dels alumnes no estiguin prou cobertes.

Pel que fa a l'atenció de logopèdia, el Departament informa que en el cas dels alumnes que necessiten actuacions més globals i en el context de l'escola inclusiva el paper dels centres de recursos educatius per als deficients auditius (CREDA) és afavorir una intervenció integrada als centres i una acció coordinada en l'entorn educatiu, mitjançant l'orientació i l'assessorament als mestres d'atenció per la llengua (MALL) i als mestres d'educació especial, per mitjà de materials diversos i documents pedagògics elaborats pels CREDA.

El Síndic considera que si l'objectiu és que l'alumne assoleixi el màxim desenvolupament de les seves capacitats les previsions i les assignacions individuals de monitoratge s'haurien de fer segons les necessitats de cada alumne que necessita aquest suport. Per tot això, ha recordat a l'Administració que la inclusió escolar és un principi rector del sistema

educatiu i un dret dels alumnes, i ha sol·licitat que l'assignació de recursos de suport als centres estigui condicionada a les necessitats educatives especials presents, no limitades pressupostàriament, a fi de garantir que aquestes necessitats quedin cobertes adequadament.

En el mateix sentit, el Síndic entén que l'actual context de contenció de la despesa no hauria d'afectar el dret a la inclusió escolar en igualtat d'oportunitats de l'alumnat amb necessitats educatives especials perquè, en cas contrari, es podria vulnerar el dret a l'educació en igualtat d'oportunitats dels alumnes amb necessitats educatives especials, protegit per l'ordenament jurídic, i posar en perill la integració i la normalització presents i futures d'aquests infants.

Tal com es va fer constar en l'Informe sobre els drets de l'infant, presentat al Parlament el

juliol de 2011, per assegurar el dret dels alumnes amb discapacitats i amb necessitats educatives especials a una educació inclusiva, el Síndic ha recomanat a les administracions competents: que s'estudiïn quines són les ràtios adequades per a l'atenció dels alumnes amb discapacitat i les necessitats de suport a l'aula, i s'apliquin; que es prenguin les mesures necessàries per assegurar la formació dels docents en l'atenció dels alumnes amb discapacitats i amb necessitats educatives especials; que es creïn les unitats de suport a l'educació especial als centres on es necessitin, d'acord amb les necessitats dels alumnes i no en funció de les necessitats d'una zona ni de la disponibilitat pressupostària; que es faciliti l'accés a l'atenció de logopèdia als alumnes amb discapacitat quan la valoració de l'EAP ho recomani, i que s'avanci en les adaptacions de les proves PAAU per als alumnes amb dislèxia.

Queixa 06279/2011

Entre altres qüestions, els promotors de la queixa (la Federació d'Ensenyament de CCOO) manifesten la seva disconformitat pels efectes de les restriccions pressupostàries sobre:

- a) La cobertura de les reduccions de jornada dels professionals d'educació especial dels centres d'educació especial o dels centres ordinaris que atenen els alumnes de les unitats de suport a l'educació especial, juntament amb els docents específics, que fa que els alumnes no siguin atesos ni rebin el suport necessari durant tot l'horari escolar.
- b) La cobertura de les reduccions de jornada i de les baixes temporals dels auxiliars d'educació especial, que deixa un important nombre d'alumnes amb discapacitat sense el personal assignat durant tot l'horari lectiu, sense que rebin el suport que s'ha valorat com a necessari.
- c) La disminució d'hores de personal vetllador assignat als centres educatius públics respecte al curs anterior, sense que hagin disminuït les necessitats. En alguns casos, la reducció d'hores de suport ha vingut acompanyada de l'augment dels alumnes amb necessitats de suport.

Pàgines extretes de l'Informe Anual 2011. Per accedir al document complet, cliqueu aquí.